

Uutiset

Vesiasiat Outokummun uuden kaivos- hankkeen suurin haaste

Hautalammella on ongelmia ratkottavana niin pohjaveden, pintavesien kuin kulttuuriympäristönkin suhteen. Ympäristölupahakemus jätettäneen alkuvuodesta 2024.

Pasi Huttunen

Kun lukee ely-keskuksen perusteltua päätelmää Outokumpuun tekeillä olevan Hautalammen kaivoshankkeen ympäristövaikutusten arvioinnista, syntyy helposti käsitys, että nyt lyödään viimeisiä nauloja kaivoshankkeen arkkuun.

Elyn mukaan hankkeen toteutusvaihtoehdot ovat tosin ”tekniisesti, yhteiskunnallisesti, sosiaalisesti ja lieventämistoimenpiteet huomioiden ympäristöllisesti toteutuskelpoisia”, mutta päätelmässä jatketaan:

– Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen toteuttamiskelpoisuus jää täydennyssäkin arviointiselostuksessa esitetyillä suunnitelmilla ja tiedoilla avoimeksi pohja- ja pintavesivesivaikutusten, luontovaikutusten sekä maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten osalta. Arviointiselostuksessa ei ole vielä yksilöity sellaisia hankkeessa toteutettavia ympäristövaikutusten lieventämistoi-

menpiteitä, että voitaisiin todeta hankkeen olevan ympäristöllisesti toteuttamiskelpoinen.

Finncobaltin toimitusjohtajan **Ilari Kinnusen** näkemys on, että ympäristölupaa päästään hakemaan, mutta ehkä myöhemmin kuin alkuperäinen tavoite oli.

– Pidämme vielä kiinni alkupe- räisestä tavoitteesta, että tämän vuoden aikana päästään jättämään ympäristölupahakemus, mutta voi olla, että se menee vuoden 2024 ensimmäiselle vuosineljännekselle. Meidän näkemyksemme mukaan tämä on toteuttamiskelpoinen hanke, hän sanoo.

Hän korostaa, että elyn perusteltu päätelmä ympäristövaikutusten arvioinnista on tärkeä työkalu, virstanpylväs matkalla ympäristölupahakemuksen jättämiseen.

– Se toimii meille ohjaavana elementtinä selvittäen vaatimustasoa. Konsulttimme Envineerin asiantuntemus on mahdollistanut sen, että jo etukäteen on aloitettu suurin osa niistä prosesseista, jotka on vielä tehtävä, että lupahakemus päästään jättämään.

Ympäristönsuojelu ja vesienhoito -yksikön päällikkö **Ari Heiskanen** ely-keskuksesta toteaa, että Hautalammen kaivoshankkeen yva-prosessi on ollut haastavin, joka hänelle on tullut vastaan.

– Se johtuu siitä, että alueella on ollut jo toimintaa ja on niitä vanhoja syntejä olemassa. Ja sitten on vielä tämä purkuvesistön moniongelmaisuus. Vyyhti on iso ja haastava, hän luonnehtii.

Suurimmat vaikeudet liittyvät vesiasioihin. Selvittämistä piisaa vielä niin pohjavesi- kuin pintavesiasioissakin.

– Kun on tällainen metallialue,

niin mikä on luontaista, mikä on vanhan kaivostoiminnan ja mikä uuden vaikutusta. Varmistusta vielä tarvitaan. Pohjaveden pilaamiskielto on selkeä, joten avi ei voi myöntää lupaa jos pilaantumista tapahtuu, Heiskanen kuvailee.

Pintavesien, etenkin Sysmäjärven osalta ongelma on sekin monisyinen. Sysmäjärveä on kuormitettu jo pitkän aikaa eikä järven tila ole kovin hyvä. Huoli järven kestäkyvystä on hyvin perusteltu. Finncobaltin lisäksi ympäristölupaprosessi on käynnissä myös Elementis Mineralsilla Polvijärvellä, ja muitakin pintavesien kuormittajia alueella on. Ympäristöluvasta päättävä aluehallintovirasto huomioi kokonaisuuden päätöksiiä tehdessään.

Kinnunen vakuuttaa, että vesistökyvykset ovat ratkaistavissa.

– Tästä on jo keskusteltukin, että ely voisi olla aloitteellinen kuormittajien kokoon kutsumisessa, että kokonaisuormitusta voitaisiin selvittää yhteistyössä, Heiskanen sanoo.

Kinnunen toteaa, että Finncobaltille tämä on erinomainen uutinen ja toivoo koollekutsua mahdollisimman pian.

Golfkentän tulevaisuus vaikuttaa tällä hetkellä turvatulta, vaikka kaivos saisikin ympäristöluvan.

– Se täytyy tietysti huomioida, että golf ei voi olla fyysisessä kontaktissa kaivostoiminnan kanssa. Se tarkoittaa yli- ja alikulkuja. Lisäksi tulee jotain vesilinjoja, sähköistykseen ja muuta, joka voi vaikuttaa. Pieniä muutoksia voi tulla, mutta väylät säilyvät näillä näkymin ennallaan, Ilari Kinnunen sanoo.

– Jos siinä pystytään pelaamaan turvallisesti, niin sehän on kaikkien etu, että ihmiset ovat lähel-

2026

Jos ympäristölupahakemus jätetään suunnitellussa aikataulussa ja aluehallintovirastolta saadaan päätös noin vuodessa, eikä siitä valiteta, Hautalammen kaivos voitaisiin saada toimintaan vuonna 2026. Tämä ei kuitenkaan liene todennäköistä.

lä sitä kaivostoimintaa, hän lisää.

Kinnunen arvioi, että yhteisön hyväksyntä kaivoshankkeelle Outokummussa muutenkin on. Hän luonnehtii outokumpulaisten ja Outokummun kaupungin suhtautumista hankkeeseen hyvin myönteiseksi ja avoimeksi.

Hän toteaa, että sen eteen on myös tehtävä työtä. Yksi esimerkki tästä ovat aina kuukauden ensimmäisenä tiistaina järjestettävät kahvihetket Kosilkan kahvilassa. Kinnusen mukaan keskustelu niissä on ollut hyvin rakentavaa.

– Jos yhteisön vastustus kaivoshankkeelle olisi suuri, niin hyvin hankala kaivoksen olisi siinä ympäristössä toimia. Itse olen valmis laittamaan paljon paukkuja siihen, että yhteisön hyväksyntä saadaan.

Kaivoshankkeen aikataulusta on vaikea sanoa mitään varmaa, koska avoimia kysymyksiä on vielä paljon. Jos ympäristölupahakemus jätetään suunnitellussa aikataulussa ja aluehallintovirastolta saadaan päätös noin vuodessa eikä siitä valiteta, voisi osapuilleen vuoden ja neljä kuukautta kestävä rakentaminen päästä käyntiin niin, että kaivos saataisiin käyntiin vuonna 2026.

Ari Heiskanen muistuttaa, että Sysmäjärven tilaa on vielä selvitettävä ja se tuo epävarmuutta aikatauluihin. Lisäksi sekä Ilari Kinnu-

”
Olen valmis laittamaan paljon paukkuja siihen, että yhteisön hyväksyntä saadaan.

Ilari Kinnunen

PASI HUTTUNEN

Finncobaltin toimitusjohtaja Ilari Kinnunen uskoo, että Hautalammen kaivoksen ympäristölupaa päästään hakemaan, mutta ehkä myöhemmin kuin alkuperäinen tavoite oli. Kuvassa Keretin vanha kaivostorni.

nen että Heiskanen pitävät todennäköisenä että lupapäätöksestä valitetaan. Vaasan hallinto-oikeuden käsittely tuo helposti aikatauluun lisävuoden.

– Ja vieläkö sitten riittää perusteet siihen, että korkeimmas-ta hallinto-oikeudesta saadaan valituslupa?

Heiskanen kertoo pohtineensa kollegojensa kanssa, että ympäristövaikutusten arvioinnin prosesseja olisi tarpeen sujuvoittaa.

Tällä hetkellä dokumenteista tulee niin paksuja pumaskoja, että jopa virkamiehen on vaikea hahmottaa kokonaisuutta – kansalaisesta puhumattakaan.

– Jos perustellun päätöksen valmistumisesta on pitkä matka ympäristölupien hakemiseen, voi olla, että esimerkiksi tekniikka on jo muuttunut ja avi joutuu pyytämään täydennyksiä. Olisi parempi jos ympäristövaikutusten arviointi olisi osa ympäristölupaprosessia. Kinnunen muistuttaa myös Euroopan unionin kriittisten raaka-aineiden strategiasta.

– Elämme ajassa, jossa ei puhuta pelkästään vihreästä siirtymästä vaan asia on huomioitava myös puolustusteknologian kannalta. Hautalampi on tässä kokonaisuudessa aika olennainen. Maailman raaka-aineesta 25 prosenttia kulutetaan Euroopassa, mut-

ta siitä tuotetaan täällä vain 1–2 prosenttia. Esimerkiksi nikkeliä tuodaan edelleen paljon Venäjältä. Voidaanko me antaa muiden tehdä päätökset meidän puolesta?

Heiskanen naurahtaa, että vaihtoehtovertailut kaivoshankkeissa jäävät usein suppeiksi, koska maan alla olevia mineraaleja ei voida siirtää naapurikuntaan. Kinnunen ke-

huu Outokumpua toimintaympäristönä:

– Outokummussa on infra, koulutus, sähköverkot ja prosessiteknologiaa valmistavat pajat kaikki jo olemassa. Tämä on ihanteellinen paikka.

Juttu on julkaistu alun perin Outokummun Seudussa.

Tornin purkamisen yhä tavoitteena

Pasi Huttunen

Outokummun maamerkin eli Keretin tornin kohtalo on edelleen auki. Ely-keskus ei suostunut Finncobaltin pyyntöön purkaa tornin suojelu, mutta keskeinen syy päätökseen oli se, että tietoa ei yksinkertaisesti ollut tarpeeksi.

Finncobaltin toimitusjohtaja Ilari Kinnunen toteaa, että riskit tornin suhteen on otettava huomioon. Hän muistuttaa hurjasta rakennusaikataulusta: torni nousi vuonna 1953 reilun kuukauden aikana 86 metriin.

– On ihan selvää, että sitä ei rakennettu maamerkiksi, mutta

emme silti väitä, etteikö se sellainen voisi olla.

Finncobalt teettää tornille sekä aiempaa perusteellisemman kuntututkimuksen että rakennusperintöselvityksen.

– Jos asia saadaan kuntututkimusten perusteella palautettua elyn käsittelyyn, niin edellytykset tornin kunnostamiseen arvioidaan. Yhtä siiloa siellä on jouduttu peruskorjaamaan jo 60-luvulla, ja pahoja vaurioita on kyllä näkyvisiä.

Kinnunen sanoo, että jos tornin suojelua ei saada purettua, niin asia otetaan huomioon kaivoksen toiminnassa.

PASI HUTTUNEN

Vanhan kaivostunnelin suuaukon paikkeilla seisova Eurobattery Mineralsin Roberto Garcia Martinez (vas.) vakuuttaa, että Hautalammen kaivoshanke saadaan maaliin. Finncobaltin Ilari Kinnunen toteaa, että yhteisön tuki hankkeelle on vankka.

Ensimmäinen uusi kobolttikaivos Eurooppaan aikoihin

Eurobattery Mineralsin toimitusjohtaja toivoisi Suomeen jouhevampia ympäristölupaprosesseja.

Pasi Huttunen

Kaivosfirman on helpompi toimia Suomessa kuin monessa Euroopan maassa, mutta helpompaa saisi olla täälläkin. Osapuilleen näin kuuluu Outokummussa Hautalammen kaivoshankealueella tiistaina jututetun Finncobaltin pääomistajan Eurobattery Mineralsin toimitusjohtaja Roberto Garcia Martinezin viesti.

Martinez vakuuttaa silti, että kaivoshanke saadaan maaliin.

– Tästä tulee ensimmäinen Eurooppaan avattava kobolttikaivos pitkään aikaan. 70 prosenttia koboltista tulee Eurooppaan Kongosta, ja on hyvin tärkeää saada sitä Euroopasta. Meidän on oltava omavaraisempia, hän painottaa.

Hautalammen kaivoksesta louhittava mineraalien määrä ei ole koko Euroopan mittakaavassa valtava, mutta Martinezin mukaan siitä voi tulla pilottihanke, joka voi aktivoida kaivosteollisuutta koko Euroopassa.

Outokummussa kaivospomoa ilahduttaa moni seikka. Paljon tarvittavasta infrastruktuurista koulutuslaitoksineen ja sähköverkkoineen on jo paikoillaan, ja yhteisön hyväksyntäkin hankkeelle on hänen mukaansa vahva. Hän kehuu kaupunkia muutenkin.

– Tämä kaupunki on tehnyt minuun suuren vaikutuksen. Täällä on kaikki tarvittava.

Myös Outokummun kaupungilta saatu tuki saa Martinezilta kiitokset. Kaupungin päättäjien kanssa on ollut hänen mukaansa helppo toimia. Kaupungin johtoa oli käymässä kaivoshankealueella myös tiistaina.

Maailmanlaajuiset geopolittiset käänteet pakottavat Euroopan satamaan energia- ja raaka-aine-

omavaraisuuteen. Outokumpulaiselle hyöty tulee Martinezin mukaan myös parempana työllisyytenä.

– Täällä ollessani ja ihmisiä tavatessani hanketta yleensä kehuaan, hän toteaa.

Kaivoshankkeen vastustajia-

kin on. – Vastustamisen sijaan kannataisi tulla kanssamme tekemään tästä kaivoshankkeesta entistä kestävämpää, hän kehottaa ja muistuttaa, että mineraaleja todella tarvitaan.

– Vastustajilta toivoisin kuulevani myös sen vaihtoehdon kaivoksille. Hekin haluavat käyttää puhdasta energiaa, tuulivoimaa ja ajaa sähköautoilla.

Parhaassa tapauksessa kaivos saattaa olla toiminnassa jo vuonna 2026, mutta Martinez myöntää, että matkalla on monia esteitä ja hidasteita.

– Me olemme kaivosmiehiä. Osaamme selvittää esteet. Pääsemme kyllä pisteeseen, jossa kaivos on toiminnassa.

Tiistaina Hautalammen hankealueella kävi kuhina kun paikalla oli myös Saksan toiseksi suurimman tv-kanavan ZDF:n kuvausryhmä tekemässä dokumenttia Euroopan mineraalimavaraisuuskysymyksistä. Dokumentti on tarkoitus esittää tammikuussa.

Juttu on julkaistu alun perin Outokummun Seudussa.

”

Vastustajilta toivoisin kuulevani myös sen vaihtoehdon kaivoksille.

Roberto Garcia Martinez